

Οι ξύπνιοι έμποροι λένε: «Μόνο το πολύ καλό και το πολύ κακό εμπόρευμα πουλιέται...». Σοφή ρήτρα που εφαρμόζεται ολοσούμψη και στα δεδομένα της σημερινής πεζογραφίας που, αφότου έκλεισε την «ποίηση» στο ΚΑΠΙ, λυμναιίνεται τα ενδιαφέροντα των ανταγωνιστών.

Ο Βαλτινός είναι θεματοφύλακας μιας παράδοσης συγγραφέων που ήξεραν να γράφουν και κυρίως γνώριζαν το δέος του καλού -

Ο Βαλτινός για τη νεόκοπη πεζογραφία

και γνόπιου-γραφίματος. Κατά συνέπεια, η γνώμη του, αν μπει στη ζυγαριά, ο ζυγός βροντάει χέλιο. «Οι Έλληνες εκδότες ε-ξέλληυσαν το αμερικανικό μάρκετινγκ και αναβήθμισαν το Άρλεκιν.

Το φανερό είναι δημιούργημα των τελευταίων ετών, καθώς οι εκδότες έχουν πάντα μίτη...». Τούτο σημαίνει ότι το γούστο του κοινού είναι χειραγωγήσιμο, ό-τι ο αναγνώστης δεν γεννιέται, γίνεται, και μπορεί κάλλιστα να διαβάσει με μαντίλι στα μάτια. Ο εκσυγχρονισμός της γραφής, με άλλα λόγια ορισμένοι άθλιοι μιμητισμού, ενεργείται από κάθε λογής άλλοθι.

Καθώς λοιπόν τα τυπογραφεία δεν τα φρουρεί κανείς, εκατοντάδες δραστήριες πένες ανέλαβαν το έργο του ευτελισμού. Γράψτε όπως μιλάτε, γράψτε όπως σκέφτονται, γράψτε μερώντας σελίδες. Αν λοιπόν το «πολύ κακό» βρίσκει πελάτες, γιατί οι εκδότες να μην επιδιώκουν το χείριστο;

Συνήγορος του Πολίτη

Οι «εκσυγχρονιστές» επαναστάτες και οι καθυστερημένοι γηγενείς...

όλου παράδοξο το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια εκδηλώνεται μια πολλαπλή προσπάθεια - από πολλαπλά κέντρα - να αποκτήσει υστερόπρωτα η χώρα μια ευρωπαϊκή ταυτότητα που να συνάδει με τη σημερινή της ευρωπαϊκή θέση. Συνήθως το ιστορικό παρελθόν αναμορφώνεται κατά τις ανάγκες του παρόντος. Αυτό δεν είναι δική μας πατέντα. Δική μας αρχίζει να γίνεται όταν βάλουμε χέρι - χοντρό χέρι - στην πρόσφατη και στη απώτερη Ιστορία και μασκαρεύουμε παλαιά κλέη και ντροπές σε καλύτιμους ψευδομάρτυρες του σήμερα. Η περίπτωση του Νικηφόρου Διαμαντούρου (που δικαίως αναγορεύεται στο αξίωμα του Συνήγορου του Πολίτη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) είναι αξιοπρόσεκτη, διότι δείχνει προκλητικά πώς ντροπάζονται τα νέα κάρδα, που καθώς φαίνεται θα αναλάβουν μελλοντικά αποφασιστικές σημασίες θέσεις. Σπουδαγμένοι στα πανεπιστήμια της Ινδιάνια και του Κολομβία, ο Διαμαντούρος δεν ανήκει μόνο στο ντόπιο πανεπιστημιακό δυναμικό, αλλά παρουσιάζει μια σημαίνουσα ιδιοτυπία: το βασικό έργο του, διότι απαιτούνται και έγγραφα στοιχεία, αφορά τη συγκρότηση του νεοπαγίου και κρατίδιου: «Οι απαρχές της συγκρότησης σύγχρονου κράτους στην Ελλάδα 1821-1828», ΜΙΕΤ, 2002.

Σε αυτή την ιστορική πραγματεία, που διαθέτει όλα τα πιστοποιητικά της τεκμηρίωσης και της μεθόδου, ο συγγραφέας θέτει το παραδοσιακό ερώτημα: Ποιος ήταν οι δυνάμεις που προσέδωσαν πολιτική φυσιογνωμία στην επαναστατημένη χώρα και ποια τα εμπόδια που δυσκόλεψαν αυτούς τους σκαπανείς του «εκσυγχρονισμού»; Οι ντόπιοι πληθυσμοί που πήραν τα όπλα και συγκρούστηκαν κατά μέτωπο με την οθωμανική αυτοκρατορία δεν είχαν ασφαλώς κατασταλαγμένες ιδέες περί κράτους, έθνους, κεντρικής διαύσεως και Συντάγματος. Αυτά που κληρονομήσαν ήταν ο τοπικισμός και το ατομικό συμφέρον. Οι Υδραίοι θα πολεμούσαν για τους Μοραίτες; Οι Μοραίτες για τους Ρουμελιώτες; Οι Ρουμελιώτες για τους Κρητικούς; Ούτε κατά δάνια. Η χώρα ήταν χωρισμένη σε σαντζάκια, σε αυτόνομες περιοχές θα λέγαμε, και ως εκ τούτου η επαναστατικότητα κανοναρχήθηκε από αυτή τη μερικότητα. Στο άλλο άκρο, οι άν-

Η περίπτωση του Νικηφόρου Διαμαντούρου δείχνει πώς ντροπάζονται τα νέα κάρδα, που θα αναλάβουν μελλοντικά αποφασιστικές σημασίες θέσεις.

θρωποι που κατέβησαν από την περιφέρεια -καλαμαράδες, σπουδαγμένοι, συγχροτημένοι πολιτικά, σφετεριστές της ανύπαρκτης ακόμη κεντρικής εξουσίας- είχαν το ακριβώς αντίθετο φρόνημα. Απέναντι στους «άγριους» ντόπιους ήταν οι εξευγενισμένοι διαχειριστές του μέλλοντος. Η ρήξη ήταν αναπόφευκτη, όπως και οι ποικίλες παρεξηγήσεις αυτής της ρήξης, που υπέβαλλαν τον εμφύλιο πόλεμο.

Ενώ ο Διαμαντούρος θα είχε όλη την άνεση να επιμερίσει τις ευθύνες, να κατα-

Ένας συνήγορος του σημερινού πολίτη καλό θα είναι να ασκήσει τη συνηγορία του και για τους μυθικούς «πολίτες» του '21 που απέκτησαν πολιτικά δικαιώματα με το όπλο στο χέρι, παρά την αντίδραση εκείνων που κρατούσαν το διαβόητο καλαμάρι

δείξει τις ιδιαιτερότητες και να καταλήξει σε συμπεράσματα που δεν καταργούν τα δεδομένα, λόγω προεληθμένων αποφάσεων, προβαίνει σε «συνταρακτικές» παραπονήσεις: οι εκσυγχρονιστές, με συνοπτικές διαδικασίες, προάγονται σε «βασική δύναμη του αγώνα». Ποιοι; Ο Μαυροκορδάτος, ο Ψύλλας, ο Πραϊδής, ο

Νέγρης, ο Λουριώτης, ο Καντακουζηνός και τούτοι κάντι. Οι πραγματικοί αντίπαλοι αυτού του άτυπου διευθυντηρίου δεν ήταν οι Οθωμανοί -που είχαν καταδικαστεί από την Ιστορία- αλλά οι ορδές των ντόπιων, οι οποίοι δεν είχαν αντιληφθεί τα μηνύματα των καιρών. Ο εκδυτικισμένος νους του Διαμαντούρου προσφέρει υλικό για το Βιβλίο Γίνεις: «Μολονότι δεν αμφισβητείται η τεράστια, αν και άνηση, συμβολή των οπλαρχηγών στον αγώνα για την ανεξαρτησία... ήταν εμπόδια για τη συγκρότηση του Έθνους...». Όπερ σημαίνει ότι τα «επαναστατικά» σώματα των Φαναριωτών που εφάρμοζαν το παράγγελμα «κόψτε το κλαδί για να πάρομα τον καρπό», ενσάρκωναν την Επανάσταση, ενώ τα βάρβαρα σώματα των κλεφτών και αρματωλών ήταν οι ατίθασοι παρίες που «παρείχαν πράγματα» στους ευγενείς σωτήρες του έθνους (οι οποίοι, ως γνωστόν, δεν άφησαν παλιανθρωπιά και διαβολή που να μη μετελλθουν προκειμένου να κρατήσουν τα όπλα χωρισμένα).

Αναρωτιέται λοιπόν ο αφελής αναγνώστης: Τι νόημα έχει να εκδίδονται επιστημονοφανείς πραγματείες για ένα θέμα που δεν είναι μόνο «απ' τα κόκαλα βγαλμένο», αλλά συνάμα ταυτίζεται με το ντόπιο -παλαιοελληνικό, μη ευρωπαϊκό- ήθος; Χωρίζοντας τους επαναστάτες σε «εκσυγχρονιστές» και καθυστερημένους γηγενείς, ουσιαστικά ξαναγράφει την Ιστορία του '21 και ανασκαύπει 170 χρόνια μετά μια ευρωπαϊκή ταυτότητα της χώρας. Και δεν είναι βέβαια ο μόνος. Πολυάριθμα κείμενα για το '21, για το Διχασμό, για το '22 και το '47 -διδακτορικά συνήθως που υποβάλλονται σε ξένα πανεπιστήμια και μεταφράζονται κατά πιν στην απλοελληνική- συγκροτούν ένα θορυβώδες ιστορικό σεμινάριο, όπου αποφιλώνεται η φυσιογνωμία της χώρας από τα σκληρά της γνωρίσματα.

Δεν μας πολυενδιαφέρει ο τρόπος με τον οποίο συγκροτούνται τα νέα «κάρδα» και πώς υποβάλλονται τα νέα πιστοποιητικά «ευρωφοσύνης», αλλά ένας συνήγορος του σημερινού πολίτη καλό θα είναι να ασκήσει τη συνηγορία του και για τους μυθικούς «πολίτες» του '21 που απέκτησαν πολιτικά δικαιώματα με το όπλο στο χέρι, παρά την αντίδραση εκείνων που κρατούσαν το διαβόητο καλαμάρι, το οποίο «αλλάχεται σύμφωνα!» - δεν άφησε ούτε ένα κείμενο για τους υστερινούς πολίτες...